

alt dette, fordi det har en væsentlig Betydning, hvis vi skulle vente at faa Sagen igennem i det andet Ting.

Den ærede Forslagsstiller kom med en Bemærkning, som vistnok var en Fortalelse — i alt Fald gælder det kun for Øerne. Han sagde, at Interessenterne havde faaet $\frac{1}{5}$ pCt.s Nedsættelse. Nej, de have skam faaet mere, vi have jo nemlig konverteret, saaledes at alle Interessenter, der have laant før 1896, kun svare $3\frac{1}{2}$ pCt.s Rente, og det, de svare mere, er Afdrag og en bitte Smule til Administration, hvortil Ydelserne ogsaa ere blevne væsentlig nedsatte, fordi det viser sig, at alene til Administration er der i dette Øjeblik — jeg tror min Sandten over 200,000 Kr. Dette viser, at der aldeles ingen Risiko er. Husmændene have været i Stand til at yde, hvad der i Almindelighed forlanges, og til at skabe et Reservefond saa stort, at de staa paa Nippet til at faa noget tilbage fra det, saaledes at Staten i denne Henseende aldeles ikke risikerer noget.

Derfor tror jeg, at det Samfundslag, der vil blive delagtigt i de Begunstigelser, dette Forslag byder, saa grumme godt vil kunne tages med uden fjerneste Risiko for Staten, og derfor vil jeg ønske, at Taksationsgrænsen, saaledes som foreslaaet, kunde sættes op fra 6,000 til 8,000 Kr. Vi komme ikke derfor op til Smaagaardmændene, det bliver Husmændene, som kunne faa 4,000 Kr. at laane, naar Ejendommen vurderes til 8,000 Kr. Husmændene have jo ganske vist en lille Begunstigelse til, men det er paa et Omraade, hvor alle ere enige om, at vi skulde reformere. Den spiller i øvrigt ikke saa ringe en Rolle; det er den, at de kunne faa Pantebogsattesten for 80 Øre, hvorimod andre Mennesker maa betale 3 Kr. 10 Ø. Det er en Begunstigelse, som Smaafolk godt kunne mærke, og som de ere glade for.

Jeg vil for mit Vedkommende give denne Sag min bedste anbefaling og haaber, at det maa lykkes at føre den igennem. Jeg tvivler ikke et eneste Øjeblik paa, at den ærede Indenrigsminister i højeste Grad er villig til yderligere paa dette Omraade at gavne Husmændene her i Landet. Jeg ser ikke andet, end at man uden Risiko kan yde Husmændene den Støtte, som vil blive ydet dem, hvis dette Forslag bliver til Lov.

N. Andersen: Blandt alle de Foranstaltninger, som Staten i den sidste Menneskealder har iværksat for at fremhjelpe

Husmændene her i Landet, er der sikkert ingen, der i det store og hele kan siges at være saa forstandig som denne Tanke at oprette en særlig Kreditforening for Husmænd og give den en virkelig ret moderat Fordel frem for andre lignende Institutioner. Det er jo ganske utvivlsomt, at denne meget lille Støtte, som Staten har ydet de to Husmandskreditforeninger, har i meget væsentlig Grad bidraget til at gøre denne Institution fordelagtig for Husmændene. Denne Støtte ydede Staten jo ikke alene derved, at den sparede de paagældende Institutioner for nogle Udgifter, men navnlig derved, at Staten ikke veg tilbage for at sætte sit Stempel paa Obligationer ved at paatage sig Garanti for Renterne. Det var overmaade forstandigt. Jeg husker overmaade vel de Forhold, hvorunder disse Love blev til, og som den ærede Ordfører udviklede i Dag, jeg husker ogsaa den Modstand, som blev rejst fra flere Sider, og de Betæneligheder, man nærede i det andet Ting ved den Risiko, man mente, at Staten paatog sig ved sin Garantiforpligtelse. Nu er det efter min Mening kun en Saga blot med hele det Ansvar og den Risiko for Staten, idet der aldrig nogen Sinde har været rekurreret til Statens Garanti, saa at den kunde blive effektiv, og saaledes som Situationen er for Tiden med de to Husmandskreditforeninger, er der ikke den ringeste Sandsynlighed for, hvis der da ikke kommer en ganske uforudset Katastrofe, som rammer hele Landet, at Statens Garanti nogen Sinde skal blive effektiv.

Forslaget her er derfor ganske i sin Orden, forsvarligt og rigtigt. Jeg skal naturligvis i Henhold til Udtalelser fra den sidste ærede Taler ikke sige det mindste om, hvorledes jeg kunde tænke mig, at det kunde gaa andetsteds. Jeg har ikke noget Mandat i saa Henseende, men jeg vilde anse det for fuldstændig urimeligt, om man ikke vilde endnu yderligere ved Hjælp af den lille Forøgelse, her er Tale om, støtte denne Institution, der har virket saa fortrinligt, som Tilfældet til Dato har været, og som selvfølgelig vil komme til at virke ogsaa i Fremtiden paa en endnu bedre Maade, hvis man udvider Rammerne som nu foreslaaet. Thi det er klart, at det er ikke denne Del af Husmandsstanden, med Hensyn til hvilken der er nogen Sandsynlighed for Tab eller nogen som helst Fare for, at Statens Garanti skulde blive effektiv. Det er ikke de Dele af vort Samfund, hvis Ejendomme ligge mellem 6 og 8,000 Kr. Tværtimod! Jeg